

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

ISSUE
№70

4TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE

**ADVANCED
TECHNOLOGIES
IN SCIENTIFIC
RESEARCH**

MAY 13-15, 2026
ROTTERDAM, NETHERLANDS

INTERNATIONAL SCIENTIFIC UNITY

4th International Scientific and Practical Conference
**«Advanced Technologies in Scientific
Research»**

Collection of Scientific Papers

May 13-15, 2026
Rotterdam, Netherlands

UDC 001(08)

Advanced Technologies in Scientific Research: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 4th International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. Rotterdam, Netherlands. May 13-15, 2026.

ISBN 979-8-89704-977-6 (series)
DOI 10.70286/ISU-13.05.2026

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences.

The materials of the collection are presented in the author's edition and printed in the original language. The authors of the published materials bear full responsibility for the authenticity of the given facts, proper names, geographical names, quotations, economic and statistical data, industry terminology, and other information.

The materials of the conference are publicly available under the terms of the CC BY-NC 4.0 International license.

ISBN 979-8-89704-977-6

© Participants of the conference, 2026
© Collection of Scientific Papers "International Scientific Unity", 2026
Official site: <https://isu-conference.com/>

CONTENT

SECTION: ACCOUNTING AND TAXATION

Петрик В., Ігнатенко Т. АВТОМАТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ.....	28
Насібович І., Ігнатенко Т. ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	30
Біла А., Ігнатенко Т. УХИЛЕННЯ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ.....	33
Черняк М.О., Козеренко О.Ю., Степченко В.В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ У ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИНАХ: ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ВРЕГУЛЮВАННЯ.....	34
Остап'юк Н.А., Берташ А.С. ESG-ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	36
Фартушняк О. МАРЖИНАЛЬНИЙ ПІДХІД В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	39

SECTION: AGRICULTURAL SCIENCES

Авдєєв С.В., Авдєєва О.Ю., Анічкіна О.В., Дризик В.Ю. АГРОФАРМАКОЛОГІЯ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР.....	45
Бутенко А.О., Бутенко К.С., Саворська О.В. СУЧАСНІ ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА ТА РАЦІОНАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	47

Таблиця 1. Класифікація факторів ESG-трансформації підприємств за характером впливу

Тип факторів	Фактор	Особливість впливу на ESG-трансформацію
Стимулюючі (драйвери)	Вимоги інвесторів	Прискорюють впровадження ESG через залежність від капіталу
	Міжнародні стандарти звітності (GRI, IFRS S1/S2)	Формують орієнтири прозорості, але не враховують національну специфіку
	Репутаційні ризики	Мотивують підприємства до нефінансової прозорості
Обмежувальні (бар'єри)	Висока вартість ESG-проектів	Стримує впровадження, особливо для середнього бізнесу
	Недосконалість нормативної бази	Ускладнює практичну реалізацію ESG-підходів
	Відсутність єдиної методики оцінки	Призводить до суб'єктивності ESG-показників
Інституційні (системні умови)	Рівень розвитку фінансового ринку	Визначає доступ до «зеленого» фінансування
	Державна політика у сфері сталого розвитку	Формує загальні правила та стимули
	Галузева специфіка діяльності	Обмежує універсальність ESG-рішень

Джерело: сформовано автором

Представлена класифікація дозволяє виявити головну суперечність ESG-трансформації: наявність потужних стимулів до її впровадження одночасно супроводжується значними інституційними обмеженнями. Таким чином, ефективність ESG залежить не лише від внутрішніх рішень підприємства, а й від якості зовнішнього середовища.

ESG-трансформація підприємств у сучасних умовах характеризується домінуванням формального підходу, який не забезпечує досягнення цілей сталого розвитку. Фундаментом для подолання цього формалізму має стати розвиток облікового інструментарію, який забезпечить релевантне відображення ESG-факторів у звітності, роблячи їх вагомими для всіх стейкхолдерів. Основною проблемою є невідповідність між задекларованими принципами ESG та їх фактичною інтеграцією у діяльність підприємств. Існуючі підходи, орієнтовані на звітність та індексні оцінки, є недостатніми без їх поєднання з управлінськими механізмами. Запропонована класифікація факторів ESG-трансформації дозволяє систематизувати впливи та визначити напрями підвищення її ефективності.

Список використаних джерел

1. Абакумов Д.Д., Стеценко В.І., Підкамінний І.М. Роль ESG-індексів у формуванні стратегії сталого розвитку компаній. Актуальні питання економічних наук, 2025. Вип. (13). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16521571>
2. Бабаєв В. Ю., Клименко Н. Г., Берлізова В. А., Тимоха Д. А. Реалізація ESG принципів у публічному та корпоративному управлінні. Теорія та практика державного управління. 2025. Вип. 1 (80). С. 132–152. DOI: <http://doi.org/10.26565/1727-6667-2025-1-08>

3. Богатчик Л., Лопатовський В., Лопатовська О., Мельничук І. Облік і звітність ESG-показників як інструмент підвищення прозорості бізнесу в умовах сталого розвитку. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences, 2025. № 5. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-346-5-68>
4. Смєсова В.Л., Чечель В.С. ESG-підхід як основа сталого розвитку міжнародних корпорацій. Економічний вісник Дніпровської політехніки, 2025. №4. С. 195 – 206. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/92.195>

МАРЖИНАЛЬНИЙ ПІДХІД В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Фартушняк Ольга

канд.екон.наук, доцент

Кафедра обліку і бізнес-консалтингу

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6305-5901>

Харківський національний економічний університет
ім. Семена Кузнеця, Україна

У сучасних умовах господарювання ефективність діяльності підприємства значною мірою визначається рівнем управління його фінансовими результатами. Посилення конкуренції, нестабільність економічного середовища, зростання витрат та необхідність забезпечення прибутковості зумовлюють потребу у вдосконаленні обліково-аналітичної системи підприємства. Одним із важливих інструментів прийняття управлінських рішень виступає маржинальний підхід, який дозволяє оцінити взаємозв'язок між доходами, витратами та фінансовими результатами діяльності підприємства.

Маржинальний дохід є важливим показником управлінського аналізу, оскільки характеризує внесок окремих видів продукції, робіт чи послуг у покриття постійних витрат та формування прибутку підприємства. Використання маржинального підходу в обліково-аналітичній системі сприяє підвищенню ефективності управління витратами, оптимізації асортиментної політики, визначенню точки беззбитковості та обґрунтуванню стратегічних управлінських рішень.

Водночас в умовах трансформації економічних процесів та цифровізації обліково-аналітичної діяльності виникає необхідність удосконалення методичних підходів до застосування маржинального аналізу в системі управління фінансовими результатами підприємства. Це зумовлює актуальність дослідження теоретичних та практичних аспектів використання маржинального підходу в обліку, аналізі та управлінні фінансовими результатами суб'єктів господарювання.

У сучасних умовах господарювання важливість обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами постійно зростає. Як зазначають П.О. Куцик, Р.М. Воронко та К.І. Редченко, ефективне управління фінансовими результатами потребує належного аналітичного забезпечення, яке дозволяє своєчасно реагувати на зміни внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства [1].

Одним із важливих напрямів удосконалення обліково-аналітичної системи управління фінансовими результатами підприємства є застосування маржинального підходу. В сучасних умовах господарювання ефективність діяльності підприємства значною мірою залежить від здатності керівництва своєчасно оцінювати вплив витрат, обсягів реалізації та цінової політики на формування прибутку. Саме тому маржинальний дохід виступає важливим інструментом управлінського аналізу та прийняття управлінських рішень.

Як зазначає М.Д. Корінько, «маржинальний дохід є одним із ключових показників управлінського обліку, який забезпечує інформаційну основу для оцінки ефективності діяльності суб'єкта господарювання та прийняття управлінських рішень» [2]. У науковій літературі маржинальний дохід визначається як різниця між чистим доходом від реалізації продукції (робіт, послуг) та змінними витратами. Саме ця частина доходу спрямовується на покриття постійних витрат і формування прибутку підприємства.

Формула розрахунку маржинального доходу має вигляд:

$$TR_m = TR - TVC$$

де: TR_m – маржинальний дохід;

TR – чистий дохід від реалізації;

TVC – змінні витрати.

Для підприємств застосування маржинального підходу має особливе значення, оскільки дозволяє більш детально оцінити вплив структури витрат та обсягів реалізації на фінансові результати. Використання маржинального аналізу забезпечує можливість:

- визначення рівня беззбитковості діяльності підприємства;
- оцінки рентабельності окремих видів продукції або послуг;
- виявлення резервів зростання прибутковості;
- оптимізації асортиментної та цінової політики;
- підвищення ефективності використання ресурсів підприємства.

На думку Т.П. Назаренко, використання показників маржинального доходу забезпечує можливість моделювання фінансових результатів та оптимізації їх розміру шляхом ефективного управління витратами підприємства [3].

Науковці Н. І. Строченко та О. М. Ковальова наголошують, що «при плануванні виробництва і збуту продукції необхідно орієнтуватися на показники маржинального прибутку з метою підвищення ефективності діяльності та досягнення цільового фінансового результату» [4]. Отже, маржинальний підхід є важливим елементом системи управління фінансовими результатами підприємства.

Важливим етапом маржинального аналізу є визначення точки беззбитковості, яка характеризує мінімальний обсяг реалізації продукції або послуг, необхідний для покриття витрат підприємства. Точка беззбитковості є важливим інструментом маржинального підходу в системі управління фінансовими результатами підприємства, оскільки її визначення ґрунтується на взаємозв'язку між доходами, витратами та прибутком. У межах маржинального аналізу точка беззбитковості характеризує такий обсяг реалізації продукції або послуг, за якого підприємство повністю покриває свої постійні та змінні витрати, але ще не отримує прибутку.

Розрахунок точки беззбитковості базується на використанні показника маржинального доходу, який визначає частину виручки, що залишається після покриття змінних витрат і спрямовується на відшкодування постійних витрат та формування прибутку. Саме тому маржинальний дохід виступає основою для визначення критичного обсягу реалізації, необхідного для забезпечення беззбиткової діяльності підприємства.

Точка беззбитковості визначається як співвідношення постійних витрат підприємства та маржинального доходу на одиницю продукції, що дозволяє встановити мінімальний обсяг реалізації, необхідний для покриття всіх витрат і забезпечення беззбиткової діяльності підприємства.

Використання маржинального підходу при визначенні точки беззбитковості дозволяє оцінити залежність фінансових результатів підприємства від зміни обсягів реалізації, структури витрат та цінової політики. Зокрема, зростання маржинального доходу сприяє зменшенню критичного обсягу реалізації, необхідного для покриття витрат, що позитивно впливає на рівень фінансової стійкості підприємства. Водночас зниження маржинального доходу призводить до збільшення точки беззбитковості та підвищення ризику збиткової діяльності.

Аналіз точки беззбитковості в системі маржинального підходу забезпечує можливість визначення запасу фінансової міцності підприємства, прогнозування прибутковості діяльності та обґрунтування управлінських рішень щодо оптимізації витрат, підвищення ефективності використання ресурсів і формування цінової політики. Чим більшим є перевищення фактичного обсягу реалізації над беззбитковим рівнем, тим вищою є фінансова стійкість підприємства до впливу зовнішніх факторів.

Отже, поєднання маржинального аналізу та розрахунку точки беззбитковості є важливим елементом обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства

Заходи щодо підвищення прибутковості та оптимізації фінансових результатів підприємства запропоновані на рис. 1.

На основі результатів маржинального аналізу доцільно розробляти заходи щодо підвищення прибутковості підприємства. Основними напрямками оптимізації фінансових результатів є:

1. Збільшення обсягів реалізації продукції або послуг шляхом активізації маркетингової діяльності та розширення асортименту.
2. Оптимізація структури постійних і змінних витрат підприємства.

3. Удосконалення цінової політики з урахуванням рівня маржинального доходу.
4. Розвиток найбільш прибуткових напрямів діяльності та скорочення малорентабельних.
5. Прогнозування та планування фінансових результатів на основі CVP-аналізу.

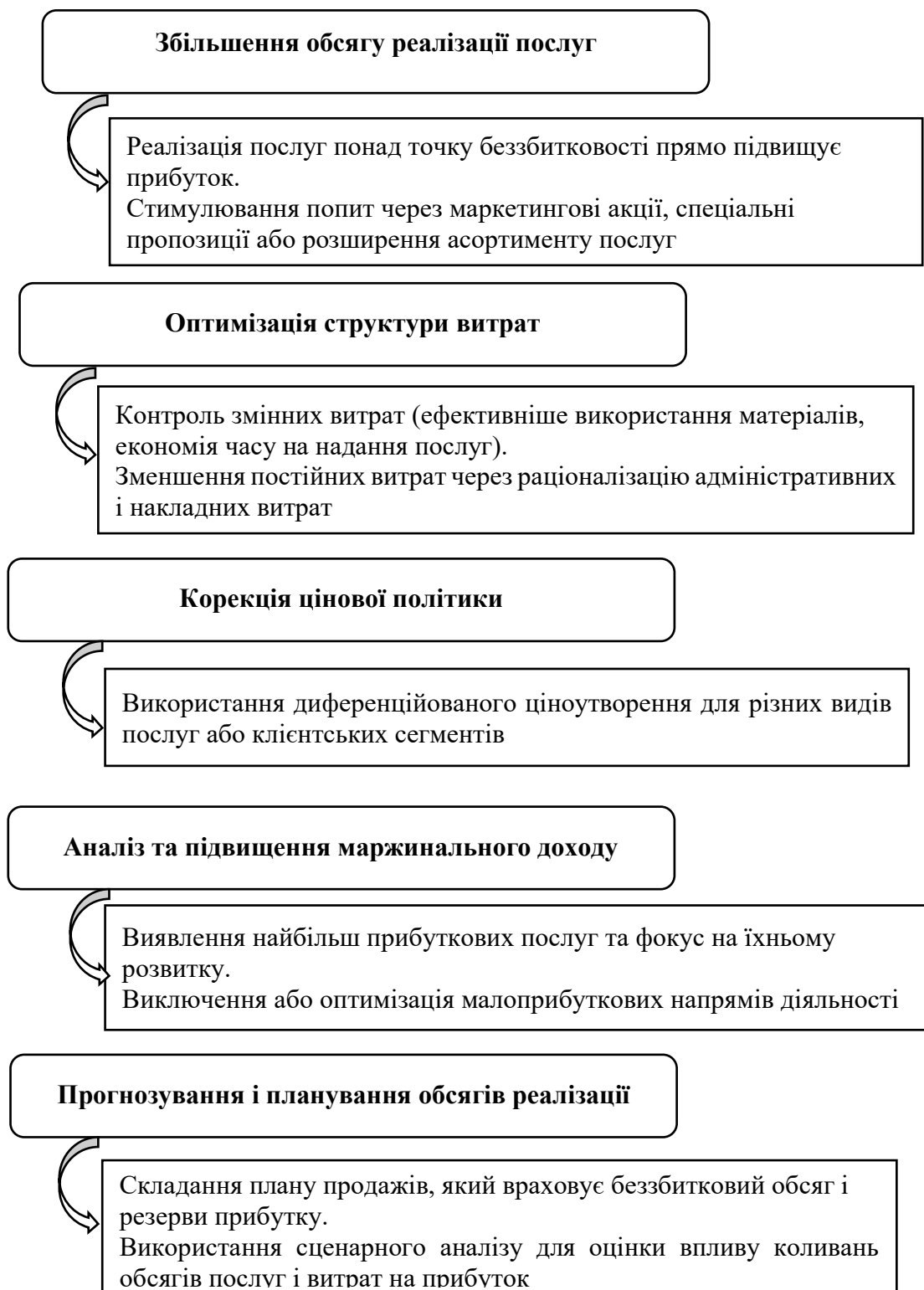

Рис. 1. Заходи щодо підвищення прибутковості та оптимізації фінансових результатів підприємства

Таким чином, застосування маржинального підходу в обліково-аналітичній системі управління фінансовими результатами підприємства сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень, забезпечує можливість контролю витрат, оцінки прибутковості діяльності та формування стратегії подальшого розвитку підприємства.

Попри значні переваги застосування маржинального підходу в системі управління фінансовими результатами підприємства, дана методика має певні обмеження та недоліки, які необхідно враховувати при проведенні обліково-аналітичних досліджень. Насамперед складність використання маржинального аналізу пов'язана з необхідністю чіткого розподілу витрат на постійні та змінні. У практичній діяльності підприємств значна частина витрат має змішаний характер, що ускладнює процес їх класифікації та може впливати на достовірність результатів аналізу.

Крім того, маржинальний підхід базується на припущенні про стабільність ціни реалізації, змінних витрат на одиницю продукції та обсягів виробництва в межах досліджуваного періоду. Однак в умовах нестабільного ринкового середовища, інфляційних процесів та коливання попиту такі показники можуть суттєво змінюватися, що знижує точність прогнозування фінансових результатів.

Ще одним недоліком маржинального підходу є його орієнтація переважно на короткострокове управління діяльністю підприємства. Методика дозволяє ефективно оцінювати поточний вплив витрат та обсягів реалізації на прибуток, проте недостатньо враховує стратегічні аспекти розвитку підприємства, інвестиційні ризики та довгострокові зміни зовнішнього середовища.

Також маржинальний аналіз не враховує повною мірою якісні фактори діяльності підприємства, зокрема рівень конкурентоспроможності продукції, зміни споживчих переваг, інноваційний розвиток чи вплив маркетингових чинників на формування фінансових результатів. Саме тому використання маржинального підходу доцільно поєднувати з іншими методами фінансового та управлінського аналізу.

Водночас, незважаючи на наявні недоліки, маржинальний підхід залишається одним із найбільш ефективних інструментів оперативного управління фінансовими результатами підприємства, оскільки забезпечує можливість оцінки взаємозв'язку між витратами, обсягом реалізації та прибутком.

У таблиці 1 наведено переваги та недоліки маржинального підходу в системі управління фінансовими результатами підприємства

Таблиця 1. Переваги та недоліки маржинального підходу в системі управління фінансовими результатами підприємства

Переваги маржинального підходу	Недоліки маржинального підходу
Дає можливість визначити взаємозв'язок між витратами, обсягом реалізації та прибутком	Складність розподілу витрат на постійні та змінні
Дозволяє розрахувати точку беззбитковості та запас фінансової міцності	Значна частина витрат має змішаний характер

Переваги маржинального підходу	Недоліки маржинального підходу
Сприяє оперативному прийняттю управлінських рішень	Методика базується на припущенні стабільності цін і витрат
Забезпечує оцінку прибутковості окремих видів продукції або послуг	Не враховує вплив інфляції та коливання ринкового середовища
Дозволяє прогнозувати фінансові результати діяльності	Орієнтований переважно на короткостроковий період
Сприяє оптимізації структури витрат та асортименту	Недостатньо враховує стратегічні та якісні фактори діяльності
Підвищує ефективність контролю витрат	Може знижувати точність аналізу за багатоміністерного виробництва
Забезпечує інформаційну основу для цінової політики підприємства	Потребує постійного оновлення аналітичної інформації

Проведений аналіз свідчить, що маржинальний підхід має важливе значення для обліково-аналітичного забезпечення управління фінансовими результатами підприємства. Водночас ефективність його застосування залежить від достовірності облікової інформації, правильності класифікації витрат та комплексного використання інших методів економічного аналізу.

Список використаних джерел

1. Куцик П. О., Воронко Р. М., Редченко К. І., Воронко О. С. Аналітичне забезпечення управління формуванням фінансових результатів суб'єктів бізнесу. Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2021. № 62. С.4-11.
2. Корінко М.Д., Маржинальний дохід в системі управлінського обліку у суб'єктів господарювання України. Вісник ЖДТУ. 2011. № 2 ((56). С.111-112
3. Назаренко Т. П. Бухгалтерський облік і і аналіз маржинального підходу: теоретико-методичні засади. Автореферат диссер. на здоб. Наук ступеня к.е.н за спеціальністю 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит». 2011. 24 с.
4. Строченко Н., Ковальова О. Маржинально-цільовий підхід планування ефективності підприємницької діяльності. Київський економічний науковий журнал. 2024. (4), 223-229. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-31>